

САНАА ОЛОХ

ХАБЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАН
ДЕПУТАТТАР ОРОНУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 81 (6998).

1990 сыл, От ыйын 7 күнэ,
СУВУОТА

Сыналта
3 харчы

От хомуурун былдыаһыктаах күннэрэ сабаланнылар

КОМӨНҮ ТЭРИЙИЭХ ИННИНЭ

Ходуһаттан
репортаж

Чаачытайга тийиниби-
тигэр автомашина күүтэн
турар. Саха АССР Ми-
нистрдэрин Советын пред-
седателин бастаан солбу-
лааччы А. М. Ягнышев
оройуон ходуһаларын көрө
кэлбит.

— Бэйэм харахпачан
көрөн. Үлэ дьонуунун
билсэн, туруорсууларын
истэн киирэр бадалаах-
пачан, — Александр Ми-
хайлович оройуонна кэл-
бит соругун билиһиннэ-
рэр.

Кини сир-уоту көрүү-
түн «Бахсы» совхозтан
садалаата. Майына
Аһыта дин алааска
отууларын өгосто сыл-
дыар М. М. Сокольников
салайар көлө-илэн эвеноту-
гар тийдидит. Кылгас
оттоох алааһы ииктэ эр-
гийбит косилла суола су-
бу тыһыраан сытар. Көр-
бүт сирбит, былаһын ту-
хары сир сиртөөх, ол
эрэри от төбөтө хатан,
үүнүүтэ тохтообут, эмис-
кэ тыһыһымы, эмискэ
итийин тардыһыһын ту-
мугар от төбөтүн Үлү-
йүүтэ дин быһаардылар.
Өсөөтүн ардах күүсү
түһэ буоллар, от иккис-
тээн тахсыһын уеулу-
буйата үөскүөн сөбүн ту-
һунан санаа атастаһыта
буолла.

Табаарыс Ягнышев от-
чуттарга өгөрбүт инфор-
мацияттан иһиттэххэ,
республика 9 оройуона,
ол иһигэр бииһи оро-
йуоммут, курааннаабыт-
тар. Бу күнүргэ прав-
тельство кураанга түбө-
спит оройуоннарга көмөнү
опоруга дыһааллары
мыан эрэр эбит. Ол кур-
дун, Осетрово поруттан
саамай суһал бэрэдэг-
ин оттуур техника ая-
дылар буолбут. Хабар-
скай кыраайтан оту аты-
лаһыта көпсөтүн бера-
турар. Тийэр-таһар үлэ-
лэргэ таһаарыллыахтаах
ороскуоттары сабыһа
Москваттан үбүнэн көмө-
лөһөллөрүтөр көрдөһүү
өтөһүллэр буолбут.

— Быһылгы оттоохун
сүрүн соругунан оту ха-
чыстыбалаахтык оттоохун

буолар. Быһылгы от 70
бырыһыанын үчүгэй ту-
рунтааһынан совхозтарга
туттардыһыта, бу ула-
хан сүүйүү буолуо этэ.
От хаачыстыбата элбэйдэ
быһаарар. Саха АССР
Министрдарын Советын
фондугар оту сохотуонна-
дырга көккэ оройуонна-
га дыһааллар олохтоһу-
лар. Бу резервэни кураан-
наабыт совхозтар хаһа-
ыстыбаларыгар түнэтөн
бэрэһэллэр. Оройуон са-
лалтата 34 эвеноту тари-
йан атын оройуоннар тер-
риторияларыгар оттуурга
быһаарыта саамай сол-
бон. Эһиги, чуралчылар, бы-
һыл эрэ курааны көрсөр
буолбатахпыт. Оттоохун
опыта эһиэхэ улахан. Кы-
таатан дойдута салаа да
оту хаһаларбаака дьулу-
һун. Эһигини аһымак-уе-
лүнэн хаачыһырга ды-
һааллары олохтоох Совет-
тар толоруохтара, — диэтэ
А. М. Ягнышев.

Көпсөтүн «Бахсы»
совхоз директора Н. Н.
Попов кыттыһы ылла.

— «Мындааһы» сов-
хоз территориятыгар Ам-
ма угуур үрэххэ Иван
Егорович Шеломов эвенот-
ун бизэ тракторын бизэ-
рон туран таһаардыбыт.
Сыл тахсарбытыгар 1200
тонна от наада. Амма
угууртан 500 тоннаны,
дойду үөһүгэр оттуур бу
Михаил Михайлович Со-
кольников, Василий Ва-
сильевич Гоголев салайар
эвеноттарыгар хас биэр
дизеларыгар 250-нүү тон-
наны оттуур былааны
тиэртибит. Уонна от
атыллыһан көрөргө суот-
танабыт. Бу эвенотар Үлэ-
лэрин бүтэрдылар эр-
эһи оройуоннарга оттуу
барыахтара, — диэтэ Ни-
колай Николаевич.

— Бу дьон ыһмак са-
дана Нам оройуонугар,
онтон да атын сирдэргэ
сыллыһан салалталардын
көрсүһөн, сир-уот боппу-

руһун быһаарсан бири-
мэни сүрдээһин сүүйдү-
лэр, — райсовет исполко-
мун председатели Егор
Афанасьевич Борисов бы-
һааран биэрэ.

— Бииһи транкторынан
көмөһө наадыһабыт. Тех-
никабыт олус эргэ. От-
туур маршруттуун аны
биэр ыйыһан бүтүрдүбүт
үчүгэй этэ. Көрөргүт кур-
дун, оппут олус убадас.
Улахан сыраан 250 тон-
набытын ыларбыт буолуо.
— звеньевой Михаил Ми-
хайлович Сокольников са-
наатын эттэ.

— Үлэ дьонө сөпкө ту-
руорсаллар. Тракторы
бөрдөрө сатыахпыт. От-
тоохун стратегиятын ту-
һунан биэр эгэрдээһин.
Быһыл отчуттары сүрүн
үлэттэн аралдыппаака ту-
һаһаахха. Ол өмүтүгэр
атын тарылталартан, шеф-
скай көмөнү өгөрөр оро-
йуоннартан, холбур. Не-
рioniри куараттан, кэлэч-
чиллэри өрөмүөн үлэттэр
күүскэ туруоруохха. Ки-
нэлэр олохтоох дьон кур-
дук оттоһунга эрилли-
бэтэхтэрэ чуолкай. Кор-
мохтору, хотоннору,
олорор дыһалар итигэр
системаларын өгөртуруох-
ха. Үлэлэрин чигиктэ
комиссиялаан тутуохха, —
Александр Михайлович
Ягнышев рабочай киһи
этигин өйөөтө.

Ити көрсүһүү кэниг-
тин А. М. Ягнышев «Мын-
дааһы» совхоз оттуур
ходуһаларын көрө уонна
Амма оройуонун салалта-
тыһын сир-уот боппу-
руһун быһаарса салгыы
айаһыа турунна. Аны
бириниһи хомугунан Са-
ха АССР Министрдарын
Советын председателин
бастаан солбулааччыта А.
М. Ягнышев бииһи оро-
йуоммутугар оттоохун
быһылгы стратегиятын
быһаарыта бэйэтин тү-
мүктэрин атыһа, прав-
тельство чопчу тух кө-
мөнү өгөрүөхтээһин бы-
һаарыа.

Семен ПОПОВ.
(Бииһи аналл. корр.).

Үлэ фрона кэниир

Оройуон совхозтарыт-
тан билиһини туругунап
31 эвенот, 275 киһи ходу-
һага таһыста. Ити эвенот-
лартан уон түөрдэ — толо-
ру механизациялаах, үлэ
— механизированнай агар-
даах, биһэ — көлөнөн-
длиннэн, түөрдэ — илһинэн
үлэлиир. Барыта 250 гек-
тар сир охсулуна.

Охсууга «Мугудай»
совхоз, отчуттара баста-
быттарын курдук бастаан
иһэллэр. Адыс иһиллэххэ
Илья Ильич Дядьковский
толору механизациялаах
эвенот оройуонга аан
манһаһыан кэниһини
садалаата. Кинилэр сайын
устаа 500 тоннаны от-
туур былааннаахтар. Би-
лиһин сэттэ тонна от кэ-
биһыллэн лөглөйдө.

Эмнэ ити совхоз Төлө-
доһу отделиннетыгар
дыһа-кэргэн эвенот тар-
пылаа. Адыс баһылык Ко-
нстантин Константинович
Максимов үс өгөтүн ил-
дэ окко таһыста.

«Чурапчы» совхозтан
адыс иһиллэх, механиз-
ированнай агардаах Петр
Устинович Макаров сала-
йааччылаах эвенот ходу-
һа таһыста. Эмнэ ити сов-
хозтан түөрт иһиллэх,
толору механизациялаах,
Макаров Василий Устино-
вич звеньевойдаах эвенот
оттуу барда.

Р. СОФРОНОВА.

БЫЛААНЫ ТАҢЫНА

Оройуон хаһаайыстыба-
лара былааны таһынан
1650 гектар сиргэ күөх
үүнээһини ыһаахтара. Он-
тон 200 тоннаны хомугар
былааннаахтар. Ыһар сир-
дэргэ — 455 гектара паар-
даныахтаах, 10 гектар са-
наһы хорутулар баа-
һыналар.

Совхозтарга итиннэхэ
сир таһаастаһын, ыһык
үлэлэр сабаланылар.
Билиһини туругунап 149
гектарга күөх үүнээһин
ыһылына. «Мугудай»
совхоз 70 гектар, Эрилин
Эрстийин аатынан совхоз
25 гектар, «Чурапчы»
совхоз 54 гектар сиргэ ыс-
тылар.

Е. КОРЯКИНА.

Оппут суоһун туһунан
кэлтэйдни айдаарабыт, от-
тон отделиннэ баар 10
тонна от курулааммака
сытар, сүөһүлэр туһахта-
рын тэһиллэнэ буолан
эрэр. Отделение 23 тыһ.
центнер отунан сыл тах-
сыахтаах буоллаһына, дой-
дуттан ити агарын эр-
ыллар ыһахтаах. Оччоту-
гар ити курдук наһаа ы-
һар, баары даһы харыс-
таабат буолар сөптөөх
үһү дуо?

П. ЛУКИН.

ССКП XXVIII съезидэр

МОСКВА. (ССТА). От
ыйын 4 күнэ — Кремль-
коммунистар форумнара
үлэлээбитэ үһүс күнэ.
Мунньах садаланыһыгар
чохтоох регионнартан де-
легаттар этии кыллар-
ларинан съезд Президен-
тэ, правительство уон-
на дойду шахтердарыгар
туһулаан ыгырыы ыһы-
на.

Ити кэниһиттэн делегат-
тар «ССКП КК ССКП
XXVIII съезидэр Полити-
ческой отчюста уонна пар-
тия соруктара» динэн да-
кылааты, ССКП КК По-
литбюротун чилиһинэрин
уонна чилиһиннэр канди-
даттар отчюсттарын дьүүл-
дэһингэ киирдилэр. Съезд
кыттылаахтара итин
тэнэ бу иһинкэ комис-
сия председателин солбу-
йааччы А. А. Навонцева
туруорбут ССКП КК
Резизионай Комиссия-
тын отчюстугар уонна
партия бюджетин уонна
бас билиһини туһунан
ССКП КК дьыалаларын
управляющайа Н. Е. Кру-
чина өгөрбүт дакылааты-
гар саналарын этэллэр.

Сүрүн партийнай доку-
муонтары бөлөмнөөһингэ
съезд тэрийбит комиссия-
лара үлэлэригэр турунуу-
лар.

Чэппиэргэ, от ыйын 5
күнүгэр, съезиде секция-
ларынан муньахтааһыны
мытты бөлөһтөнөр. Оно
партияны «эбдигирдин,
идеологической ула-хам-
нас, социальной-эконом-
ической, аграрнай, аан
дойдутааһы политика боп-
пуруостара, национальнай
проблемалар, партия, Со-
веттар уонна обществен-
най политическай тари-
лэлэр хардарыта биһгэ
үлэлээһиннэрин боппу-
руостара дьүүлээһиннэх-
тэрэ.

ОРОЙУОН КОММУНИСТАРЫН, ҮЛЭИТТЭРИН ИСТИНЛЭРИГЭР

Ким ССКП XXVIII съезиде үлэттэргэ, пар-
тияга, норуот дьылдыгыгар быһааччы сыһыан-
наах боппуруостарга этииллэх ССКП XXVIII
съезидэр 11 №-дээх партийнай уонуруктан
делегат ССКП райкомун бастаан секретара
Г. М. Сысолятинга манньк аадырыска те-
леграммалаан, эбэтэр телефоннаан тирдих-
хитин сол.

г. Москва, гостиница «Россия», Восточный
сектор, комната 6257, № тел. 798-25-76.

РСФСР Верховнай Советын сессиятыгар

МОСКВА. (ССТА). От
ыйын 5 күнүгэр РСФСР
Министрдарын Советын
Председатели И. С. Си-
лаев республика Верхов-
най Советыгар Россия
правительствотын струк-
туратын туһунан дакылаат
өтөрдө. Онуоха төртүт
буолбут принциптар орто-
лоругар кини Россия су-
веренитетин олоххо ыл-
дэһыһыттын итиннэ социаль-
най хайысханы, нэһилиһи-
нэ араас арагалара кө-
мүскэллэх буолууларын
тыһааран көрдөрүүнү бэ-
лиэтээтэ. Ол эрээри сүрүн
идея — правительство ры-
ночнай экономика кини
ири усулбуулатыгар үлэ-
лиир дьосурдаах буолуу-
та.

Республика министр-
стволарын, комитеттарын
уонна ведомстволарын ах-
саана 51-тэн 28-ка дьэри
адыһатыллар. Олортон 8
сага тариллыбиттар эко-
номика рынок сыһыанна-
һыларыгар кииринитин
уонна союзнай министр-
стволары итиннэ юнэллэр
РСФСР территориятыгар
баар предпритиелары
кытары хардарыта биһгэ
үлэлээһини кытары си-
бэстээхтэр. Министерство
аппарата суох, ол онугар
дьюбс преферитуралаах
министрдар бииһи прак-
тичабытыгар адыс сага
институттара иһиллэрлэр.
Оннуктары кыраныһыс-
таһыгар «бартыһала

суох министрдар» динэн
ааттыһаллар.

Министрдар Советтарын
Председатели экономика-
ны салалыһыны, бастаан
туран, Экономика комите-
тыгар сүнтэрэргэ этии
кылларды. Ол республика
Госпланын, Сыаналарга
Государственной комите-
тын, кэчкэ атын ведомстволар
базаларыгар тарил-
лэр. РСФСР Министр-
дарын Советын Экономическай
реформада комиссия-
тын, Государственной бас
билиһин дыһаһыта ко-
митетин, сага экономи-
ческой структуралары
ойуур комитетин уонна
тутааччылары көмүскүүр
антимонопольнай комите-
ты, Үлэ министрствотын,
Сир реформатыгар комис-
сияны тарийтэлээһин бэ-
лиэтэннэ.

Премьер-министр дакы-
лаатын дьүүлээһингэ бу
этиллэр структуралар «нео-
диарнай система» динэн
ааттанна. Муньаһы сала-
йаан ыһытты РСФСР Вер-
ховнай Советын Председа-
тели В. Н. Ельцин тыһы-
нан эттэххэ, функциональ-
най дьэри туһагыгар ми-
нистерстволары салаа-
рынан олохтоһун прин-
циптэн аккаастаһыны
Российскай парламент сес-
сиятын бастаан уһулутуу
суолталаах, саамай бэч-
чумнаах быһаарыһынан
буолар.

ХОЛКУЛАРА ТУГУН СҮРЭЙ

бөт курдуктар.

Оттоохун туһунан иһи-
лиһинэ муньаһа үһүс
төгүллээн ыһырыллы-
тыгар биһгэ буолла. Он-
но да наар кырдыаастар
кэлбиттэр. Биһгэ да звен-
ьевой тыл эһитэ, ман-
нык итэһэ баар, ону ман-
нык туоратыахха дьэбэтэ.
Оттон отделиннэ оттоо-
хунга бөлөм мөлтөх —
транктордар, от үлэттэр

туһаныллар атын да тех-
ника ситэ хомулла, бөлөм
өтөһүллэ иликтэр, биһгэ
да эвенот ходуһа киирэ
илик.

Фермаларга бу айы-
лаах үтүө кэмтэ күнүгэ
сыччаах ииктэ ыы оло-
ролдор. Сорох кун ыһах-
тар бухатын да ыһаах-
тар. Ыһааһы тобулдуу,
общественнай бэрээдэг
кэһин салгыы таһаарыл-
лар.

Быһылгы сайыммыт ку-
рааннаата, онон общест-
веннай сөһү аһыһытын
сохотуоннааһына уус-
тун баһаһыһына үөскө-
тө. Баар-суох эрлэн уулар
күөх маччирэһимиттэн
өлдөм үүтү сомсуу да ы-
раата дин айахтаах эр-
барыта саһарар. Тыл ы-
лыһан, туту да ыһаахка
курааннаахтык нуолулаам-
мыт эти, үүтү дөлөтөрбүт
биллибэт. Оттон ону Эри-
лин Эрстийин аатынан
совхоз Хадаарыгар өйдө-

